УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СЧЕТОВОДСТВО И АНАЛИЗ“

УТВЪРЖДАВАМ:…….

ЗАМЕСТНИК-РЕКТОР ПО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ
ДОЦ. Д-Р МАРИЯ ВОДЕНИЧАРОВА

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за конкурс за докторантура в УНСС

по специалност Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводна отчетност, и анализ)

Конкурсният изпит по специалността се състои от две части – писмен и устен изпит. Всяка от частите се оценява с отделни оценки. Крайната изпитна оценка се формира като средна аритметична от оценките на двете части. Писменият конкурсен изпит се състои от **два модула** както следва:

Първи модул – включва двадесет и една изпитни теми с посочен кратък списък на литературата.

Тема № 1 Същност, възникване и развитие на счетоводството. Определение и значение на счетоводната информация. Предмет на счетоводството. Класификация и оценяване на активите, пасивите и собствения капитал

Тема № 2 Същност и елементи на счетоводния метод. Счетоводен баланс - същност, съдържание и структура. Балансови изменения. Система на счетоводните сметки и двойно записване по тях. Документиране и счетоводни документи

Тема № 3 Организация на счетоводството. Нормативна уредба на счетоводството в България. Принципи на счетоводството. Счетоводна политика.

Тема № 4 Годишен финансов отчет - същност, съдържание и изисквания към информацията в него. Съставяне, заверяване и представяне на финансовите отчети. Съставители на годишния финансов отчет.

Тема № 5 Дълготрайни материални активи и дълготрайни нематериални активи - същност и състав. Текущо и периодично оценяване и отчитане . Амортизационна политика на предприятието и данъчно регулиране на разходите за амортизацията.

Тема № 6 Материални запаси - същност и състав. Текущо и периодично оценяване. Счетоводно отчитане на операциите с материални запаси.

Тема № 7 Счетоводно отчитане на разчетите на предприятията с бюджета, социалното осигуряване , персонала и други разчети.

Тема № 8 Финансови активи на предприятието - класификация и оценяване. Счетоводно отчитане на операциите с парични средства и краткосрочни финансови активи. Отчитане на дългосрочните финасови активи. Отчет за паричните потоци.

Тема № 9 Разходи на предприятието - определение, класификация, принципи на отчитане. Счетоводно отчитане на разходите за дейността. Калкулиране на себестойността на продукцията и услугите. Отчитане на финансовите разходи и разходите за периоди.

Тема № 10 Приходи на предприятието - определение, класификация, принципи на отчитане. Счетоводно отчитане на приходите от продажби и на финансовия резултат от тях. Отчитане на финансовите приходи и приходите за бъдещи периоди.

Тема № 11 Счетоводно отчитане на формирането, облагането и разпределението на финансовия резултат. Представяне на финансовия резултат в Годишния финансов отчет. Отчитане на операциите по разпределение на печалбата от предходния период и покриване на загуби.

Тема № 12 Счетоводно отчитане на формирането и изменението на собствения капитал на предприятието. Отчитане на привлечения капитал /пасивите/. Отчет за собствения капитал.

Тема № 13 Счетоводно отчитане на плащанията между предприятията чрез банково посредничество. Национална платежна система. Модели за счетоводно отразяване на презграничните разплащателни операции.

Тема № 14 Счетоводно отчитане на предоставените кредити. Отчитане на обезпеченията по кредитите. Отчитане на обезценките и лихвите.

Тема № 15 Анализ на разходите на предприятието - насоки, задачи, показатели. Методика за анализ на показателя "Разходи на 100 лв. приходи". Връзка на структурата на разходите с рентабилността.

Тема № 16 Анализ на себестойността - насоки, задачи, показатели, Анализ на намалението, респ. увеличението на себестойността на сравнимата продукция. Себестойност на 100 лв. продажби - модели и методи за анализ.

Тема № 17 Анализ на финансовите резултати. Фактори, влияещи върху финансовите резултати и методика за анализ.

Тема № 18 Анализ на рентабилността. Модели и методики за анализ на рентабилността на база разходи и на база приходи. Модели и методики за анализ на рентабилността на целия капитал, рентабилността на собствения капитал, рентабилността на производствения капитал.

Тема № 19 Анализ на обръщаемостта на краткотрайните активи. Обращаемостта като фактор, влияещ върху рентабилността и установяване на това влияние.

Тема № 20 Анализ на ликвидността и платежоспособността. Показатели за анализ. Връзка на ликвидността и платежоспособността с рентабилността.

Тема № 21 Специфики в организацията и методологията на счетоводството в публичния сектор.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

I. Учебници

1. Башева, Сн., Пожеревска Р. и други, „Основи на счетоводството“, ИК-УНСС, трето преработено издание, 2017 г.

2. Башева, Сн., Пожаревска Р., Маркова М., „Отчитане на нематериалните активи“, ИК-УНСС, 2016 г.

3. Душанов, Ив., Димитров М., „Курс по счетоводство на предприятието“, С., 2012 г.

4. Йонкова, Б., „Управленско счетоводство“, С., 2008 г.

5. Миланова, Е., Башева, Сн., Орешаров, Н., „Данъчно счетоводство“, ИК-УНСС, 2017 г.

6. Миланова-Цончева, Е., Начкова, М., Маврудиев, Хр., „Счетоводство на застрахователите и осигурителите“, ИК-УНСС, 2018 г.

7. Стоянов, Ст., Фесчиян, Д., и други „Счетоводство в Публичния сектор“, ИК-УНСС, 2017 г.

8. Стоянов, Ст., Фесчиян, Д., Башева, Сн., „Счетоводство на банките“, ИК-УНСС, 2018 г.

9. Стоянов, Ст., Савова, К., Филипова, А., Николова, Н. „Счетоводство. Основен курс“, ИК-УНСС, 2018 г.

10. Тимчев, М., „Финансово-стопански анализ“, С., 1999 г.

11. Чуков, Кр., „Финансово-стопански анализ на предприятието“, С., Тракия-М, 2003 г.

II. Нормативни актове

1. Закон за счетоводството.
2. Закон за ДДС.
3. Закон за БНБ. Наредби на БНБ "Сборник от нормативни актове по банково право", С. 2008 г.
4. Закон за корпоративното подоходно облагане.
5. Закон за кредитните институции
6. МСС/МСФО

7. НСС
8. Търговски закон

<u>Вторият модул</u> от писменият изпит е под формата на решаване на казуси. Той включва решаването на един казус в следните направления; Обща теория на счетоводството; Финансово счетоводство; Счетоводство на банките; Счетоводство в публичния сектор; Управленско счетоводство; Счетоводство на застрахователите и осигурителите; Финансово-стопански анализ.

Казусът се използва като възможност за комплексна проверка на аналитичното мислене на кандидатите и способността им да интерпретират и прилагат на практика различни подходи и модели формирани на база познания в съответните направления.

Оценява се умението на кандидатите да представят организацията и методологията на отчитане на съответният счетоводен обект, съобразно спецификите на дейността на конкретното предприятие.

Умението да разбират и нетрадиционно да интерпретират проблематика, да обосновават алтернативни решения и да формулират правилни обобщения, изводи и заключения.

Оценява се и способността на кандидатите да предлагат нетрадиционни подходи, способността да правят критичен анализ, да разкриват противоречия в твърдения представени като истина и на тази база да систематизират нови идеи, стратегии и решения.

Кандидатите трябва да представят решението на казуса като спазват следната структура:

-въведение – ясно определяне на проблемът /заданието/, определяне на връзката му с други проблеми в съответната област и свързани

теми;

-решение – препоръчително е решението да се представи в отделни подточки следващи заданието. Не се съставят счетоводни статии. Описват се отношенията които възникват, промените до които водят стопанските операции и процеси, необходимите счетоводни операции на синтетично и аналитично ниво,тяхното информационно значение и възможностите за финансово- счетоводен мениджмънт на дейността;

-заключение –съдържа обобщения изводи и препоръки.

При оценяването на казуса водещи критерии са начинът на разсъждение на кандидата, правилното използване на терминологичния апарат, познаването на теорията и практиката в съответната област, както умението му да се аргументира и да формулира изводи.

Примерен казус

В ТБ Х, действаща на територията на Република България са получени авизо и нареждане за откриване на акредитив в полза на клиент, стопанско предприятие – износител на стоки за 100 000 евро. Кореспондент е ТБ У действаща на територията на Германия, която инициира откриването на акредитива по нареждане на клиент - немска фирма, вносител на стоки. Акредитивът е открит като акредитив с покритие, делим, неотменим със срок 90 дни. Клиентът е уведомен. Между двете банки има открити кореспондентски сметки.

Задание:

1. Да се определи видът на банковата операция.
2. Да се представи мнение за нейната приложимост и

разпространеност при трансграничните плащания.

3. Да се определят участниците в разплащателния процес и взаимоотношенията, които възникват между тях.
4. Да се систематизира организацията на разплащателният процес.
5. Да се аргументират /без съставяне на счетоводни статии/ счетоводните записвания в двете банки на синтетично и аналитично ниво.
6. Да се представи начинът на първоначално формиране на оценката на валутата по акредитива.
7. Да се представи моделът за последващо оценяване на валутата по акредитива.
8. Да се обосноват и анализират предимствата и недостатъците на операцията за всеки от участниците в разплащателният процес
9. Да се проектират предложения за отстраняване на разкритите при критичния анализ недостатъци.
10. Да се обоснове ефектът за банките от извършената операция.

Ръководител на катедра

София, **"Счетоводство и анализ":** /п/

/ Проф. д-р Даниела Фесчиян/